

Чубата Д.О.

студент,

Науковий керівник: Котенко А.М.

доцент,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ЗДІЙСНЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

У такий непростий для кожного час таке благо, як здоров'я вимагає необхідності його охорони. Відповідно до ст. 12 ЗУ «Основи законодавства України про охорону здоров'я»: охорона здоров'я являється найпріоритетнішим напрямком державної діяльності [1]. Забезпечення населення якісними соціальними послугами повністю залежить від матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я, що створюється за рахунок обґрунтованих інвестицій в цю сферу.

Уже майже рік як світ, і в тому числі Україна, живуть в умовах «нової реальності». Пандемія, зумовлена появою вірусу COVID-19, кардинально зупинила наявний темп розвитку світової та вітчизняної економіки, змінила стан державних фінансів, а також вплинула на соціально-культурне життя кожного із нас.

Ст. 8 ЗУ «Основи законодавства України про охорону здоров'я» закріплює те, що кожен громадянин має право на отримання безоплатної медичної допомоги у всіх державних та комунальних закладах з охорони здоров'я. Ст. 18 цього ж Закону передбачає що фінансове забезпечення такої медичної допомоги здійснюється за рахунок коштів, що виділяються з Державного бюджету України, місцевих бюджетів, дотацій юридичних та фізичних осіб, а також в інший спосіб, незаборонений законом [1].

У 2002 році задля підвищення ефективності використання фінансів розпочалося запровадження програмно-цільового методу планування бюджетних процесів у нашій державі. Такий метод включає в себе створення і виконання відповідних програм розпорядниками бюджетних коштів. Його основним елементом є паспорт бюджетної програми, який містить мету програми, обсяг фінансування, правові підстави для такого фінансування, а також відповідальних осіб.

В умовах, коли світ захоплений руйнівною рецесією, виникнення якої було спровоковано пандемією COVID-19, у рамках здійснення

трансформації фінансування сфери охорони здоров'я, було створено центральний орган виконавчої влади – Національну службу здоров'я України [6]. До його ключових повноважень відноситься реалізація державної політики у сфері державних фінансових гарантій щодо забезпечення населення ефективним та якісним медичним обслуговуванням відповідно до Програми медичних гарантій. Тобто, основним завдання цього органу виконавчої влади є нарахування коштів закладам охорони здоров'я за надані ними медичні послуги.

Згідно з цим, Державним бюджетом України на 2020 р. майже 72 млрд грн. покладено на реалізацію Програми медичних гарантій. Така Програма ґрунтується на здійсненні ефективного фінансування системи охорони здоров'я за принципом «гроші йдуть за пацієнтом». Основний зміст цього принципу полягає в укладенні договору між закладом, який надає медичну допомогу та Національною службою здоров'я України на надання медичних послуг населенню і отримання за такі послуги коштів [3]. До закладів, які надають медичну допомогу відносяться міжрегіональні департаменти Національної служби здоров'я України, державні, комунальні, приватні заклади охорони здоров'я згідно із Законом України «Про публічні закупівлі» через систему «ПроЗорро» [5].

За даними Міністерства охорони здоров'я України, в рамках впровадження Програми медичних гарантій державним бюджетом передбачено 19,1 млрд грн. на надання первинної медичної допомоги, 44,4 млрд грн. на спеціалізовану амбулаторну і госпітальну допомогу, 4,6 млрд грн. на екстрену медичну допомогу (що у порівнянні з 2019 роком становить на 22% більше). Щодо урядової програми «Доступні ліки» державним бюджетом передбачається виділення суми у 2,1 млрд грн. (що аж на 75% більше ніж у попередньому році) [2].

Однак, жорстокість карантинних заходів, що зумовлені швидким поширенням епідемії, потягнуло за собою істотне зменшення податкового навантаження з боку держави [4]. Оскільки переважно за рахунок податків відбувалося наповнення місцевих бюджетів, різке їх скорочення призвело до істотного зменшення дотацій на розв'язання проблем у різних сферах соціального життя. Так, наприклад, сфера охорони здоров'я у Глухівському районі була повністю не готова протистояти COVID-19. Комунальне некомерційне підприємство «Глухівська міська лікарня» лише за допомогою пожертвувань спонсорів і меценатів змогла працювати з хворими на коронавірус.

Таким чином, на сьогодні важливо оцінити результативність виконання Програми медичних гарантій, порівнявши заплановані показники з отриманими на даний момент, а також показниками минулих років і взагалі реалізація такої Програми в різних регіонах нашої країни. Більше того, нагальної уваги потребує вирішення питання щодо видаткової частини місцевих бюджетів України, що вимагає збільшення інвестиційної складової місцевих бюджетів, не зменшуючи кількість видатків на інші сфери соціального життя, а також практичне спрямування держаних коштів на дієве розв'язання проблем у сфері охорони здоров'я.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19.11.1992 № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>
2. Закон України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» від 14.11.2019 № 294-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20>
3. Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19.10.2017 № 2168-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19>
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-2019)» від 30.03.2020 № 540-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20>
5. Закон України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19>
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення Національної служби здоров'я України» від 27 грудня 2017 № 1101. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1101-2017-%D0%BF>